

1937 Den siste eremitt

Det høres hammerslag fra Gevingåsen. Forundret har enkelte veifarende lagt merke til at en person i noen dager har båret tunge bør oppover den bratte lia. Det er noe som foregår der oppe. Et ektepar vandrer langs gamleveien (vei nr.3 over Gevingåsen) og beundret de mektige steinmurene som slitere gjennom generasjoner har lagt på plass og vedlikeholdt. Det var gårdene som hadde ansvaret for sine veistrekninger, og de gjorde det med flid og stolthet. Trolig slik også for denne personen som en vakker vårdag i 1937 strever seg oppover med samlet bør på skuldrene. Her var det ikke noe sprikende staur, men et vitnesbyrd på en som hadde både teknikk, krefter og kondisjon - en person som ikke var redd for å ta et tak. Ekteparet ser og at det er i ferd med å bli laget en vei, en avstikker omtrent rett opp der en stabel med bord lå buntet sammen. Men det "var ikke deres bord" - i dobbel forstand, så etter å ha beundret utsikten utover Muruvika fortsatte de sin søndagstur, vel uvitende om at der oppe i lia holdt en eremitt på å slå seg ned.

Noen år tidligere møter vi den samme fyren nede i Gudbrandsdalen. Han har stanset ved en av storgårdene i Dovre. Vandringsen over fjellet hadde ikke vært nevneverdig. Han var vant til å gå. Nå stod han utenfor et solid gjerde og mannen seg litt opp, børstet av seg det verste - satte den noe slitte ryggsekken fra seg bak et stort tre - og vandret inn på tunet. Han ville tilby sin arbeidskraft mot litt mat. Det var to døgn siden han sist hadde fått seg et kraftig måltid på Drivstugu. Da han vandret bortover mot storstua, hvor han så at kona på gården satt på en gedigen veranda og heklet, visste han inderlig vel at de betraktet ham som en luffer. Det gjorde ikke noe. Han var gjerne en luffer, men han hadde sin stolthet og verdighet for det.

Fra noen år tidligere - til noen år senere. Denne gangen møter vi samme personen bokstavelig talt nede på E6. Ikke mange meterne fra fylkesgrensen over Gevingåsen. Der satt han i veikanten. Noen store bøtter stod ved siden av. I de var det en blanding av kjøpt maling og noe han selv hadde tilvirket. På bergveggen kommer det frem lignelser og figurer som om det skulle ha vært hos en huleboer i tidligere tider. Kanskje han følte seg som en huleboer på sine mange vandringer og overnattinger ute? Nå ga han sin advarsel "Be careful" - der han selv levde både bokstavelig og i overført betydning mellom himmel (Domkirka) og helvete (Hell).

I disse tre ovennevnte avsnittene dreier det seg om en og samme person, - eventyreren, sliteren, arbeidsjernet, lufferen, uteliggeren, soldaten, kunstneren, filosofen - en person som vandret fra ytterkant til ytterkant i tanker, ord og gjerninger - fra dag til dag, fra munn til munn - gjennom hele livet. Han var en ensom ulv. Det var slik han ville ha det. Han ble en av våre siste eremitter. Hans navn var Ole Ragnar Traasdahl. Adresse: Gevingåsen. Bobel: "eit hus hvor ingen skulle tru at nokon kunne bu."

Ole Ragnar Traasdahl ble født 06.juni 1902, som sønn av Julie Fiskvikaune (1881-1916) og John Albert Trosdahl (1875-1956). Sistnevnte kom nordover fra Lesja i Gudbrandsdalen som anleggsslusk. John var en stor staslig kar. En ekte døl.

Ole Ragnar tok seg arbeid der det var å få, men trangen til å vandre kom tidlig. Han gikk att og fram mellom Stjørdal og Oslo, tok seg småjobber og tagg om hverandre. Han var en datidens luffer, en original som nok ofte fikk høre "hvor han hørte hjemme". Så ruslet han videre, ventet på neste tog - og i utkanten av stasjonene hoppe han på i fart. Denne trafikken som blindpassasjer holdt en gang på å koste ham livet, da han ble hengende etter toget en stund. Det var ikke den stasjonen i Norge han ikke hadde "overnattet" på, men så kunne han også navnene på hver eneste en, og ikke bare navnene, men også stasjonshøyden over havet.

Ole R Traasdahl

Men før denne "luffingen" hadde han vært i Amerika. Her livnærte han seg som "sterk mann", slet sund kalvkjettinger, vrei av sjutommers spiker med hendene og viste seg fram på linje med Ursus. Han jobbet også på ulike gårder, men det var så som så med betalinga. Noen ganger fikk han ikke betalt.

"Da mått'æ løft bonkallen over bordet å fortæll'n sannheta", sa Ole det til Harald Mosbakk. Senere tok han seg jobb på et slakteri i USA, hvor den eneste oppgaven han hadde var å kutte hode av dyr. Hans eget hode fortalte ham at det var i Trøndelag han hørte hjemme. Han fortalte ikke så meget fra sin tid i det forjettede land, men at det var stort - fikk familien til Sigurd Kvål på Gevingås Vestre høre flere ganger. Hans yndlingshistorie var om gata Broadway. "Den var så lang at det tok en hel dag å gå den", sa Ole og slo ut med armene. Men det var og omtrent det eneste han sa. Det var ikke mange som kom han inn på livet. Han levde veldig ensomt. Tok seg arbeid på kaia i Muruvika, hvor han vandret opp og ned fra Gevingåsen hver dag. Han var svær til å arbeide. Sigurd Kvål jobbet i lag med ham i flere år. Det ble derfor folket på Gevingås Vestre som kom til "å ta'se tån". Her fikk han den varme og trygghet som gjorde at han klarte å holde hodet over vann, i alle fall ei god stund, før andre dråper dessverre trolig innhentet ham sosialt. Vi nevner ikke mer om den saken. Men det heter seg at når noen forsøkte å utnytte Ole, tok han raskt affære. Han var en utrolig sterk mann, og om de andre var både 3 og 4 så ble de raskt hivd utenfor bakkene oppi Gevingåsen. Han ville ha fred med sin Kristine som delvis var hos ham i noen få år.

"Den var så lang at det tok en hel dag å gå den", sa Ole og slo ut med armene. Men det var og omtrent det eneste han sa. Det var ikke mange som kom han inn på livet. Han levde veldig ensomt. Tok seg arbeid på kaia i Muruvika, hvor han vandret opp og ned fra Gevingåsen hver dag. Han var svær til å arbeide. Sigurd Kvål jobbet i lag med ham i flere år. Det ble derfor folket på Gevingås Vestre som kom til "å ta'se tån". Her fikk han den varme og trygghet som gjorde at han klarte å holde hodet over vann, i alle fall ei god stund, før andre dråper dessverre trolig innhentet ham sosialt. Vi nevner ikke mer om den saken. Men det heter seg at når noen forsøkte å utnytte Ole, tok han raskt affære. Han var en utrolig sterk mann, og om de andre var både 3 og 4 så ble de raskt hivd utenfor bakkene oppi Gevingåsen. Han ville ha fred med sin Kristine som delvis var hos ham i noen få år.

Folket på Gevingås Vestre ba ham hjem til gårds i jula, og

ellers var det til de han betrodde seg. Sigurd Kvål ble nok for Ole Ragnar både sosialarbeider, prest og psykolog i tunge stunder.

Hos Jon Lauvset på Hell Vestre fikk han i 1937 tillatelse til å slå seg ned oppi Gevingåsen bokstavelig talt. Det ble nok ikke snakk om byggetillatelse, regulering eller lignende. Han slo seg rett og slett ned, og der ble han. Her bygde han seg egenhendig en liten kåk, som han etter hvert utvidet med to tilbygg bakover, slik at det lille kypinnet ble en slags ”tripp trapp tresko”. Han satte opp et skur, og et lite matbur. Dyrket noen få poteter og kanskje litt grønnsaker. Mens han var gårdskar på Hell fikk han ta med seg møkk hjem til sin ”grønnsakhage”. Hans vandring langs riksvei 50 med møkk, gjorde ham ikke mindre kjent i ”bybildet”. Det heter seg og at Ole dekorerte peiser på flere gårder på Skatval med ulike motiv. I sine beste år vandret han til fots til Oppdal hver sommer, hvor han var fast onnkar på forskjellige gårder.

Under krigen meldte Ole Ragnar Traasdahl seg som soldat i tysk tjeneste, og spradet noen dager rundt i fin uniform. Så ble han sendt nordover. Men han kom raskt hjem igjen, og det var ikke på tysk ordre. Han regelrett deserterte, en ikke ufarlig handling. Nå er det vel ikke sikkert at tyskerne savnet ham så sterkt. Han var tvilsomt ingen fare for stridsmoralen. Det heter seg at for å slippe unna tyskerne flyktet han sørover Svartisen, og gikk hjem til Stjørdal og gjemte seg oppe på sin hylle i Gevingåsen. Ja, det var ei lita hylle bokstavelig talt. For den som tar seg dit opp i dag, vil det virke både imponerende og meningsløst på en gang at noen kunne livnære seg der oppe i åsen. I dag gror plassen igjen, trær hindrer utsikten og om noen år er alt borte. Men da Ole Ragnar bodde der, var selve plataet velstelt – ingen trær hindret utsikten, og hans tilholdssted var som en kombinasjon mellom et ørnerede og Soria Moria slott, hvis krone i porten så vel symboliserte (se siste bildet). En blir på et vis litt målløs over at noen kunne slå seg ned på denne hylla i Gevingåsen. Det måtte ha vært mang ei tung bør, og en skulle ha sterk rygg i dobbeltforstand for å klare seg der oppe.

Det er mange skjebner i familien Traasdahl. De var 6 søsken, som ble spredt utover Trøndelag i oppveksten. Felles for de alle var evnen til å tegne og male, et gen som har fulgt etterslekten videre. I dag er det kun Jenny igjen, hun er 90 år, bor på Svorkmo og et rivjern uten like. Den yngste av søsknene, Helge, ble skilt og levde alene og ensomt i Trondheim. Han lå død på rommet sitt i 1 år før han ble funnet.

Ole var et snilt og godt menneske, med en arbeidskapasitet som ville ha sprengt alle akkorder. Det var ingen oppgave som var for stor, og når utfartstrangen ikke ble for påtrengende, tok han fatt på arbeidsoppgaver som andre ville ha betenkt seg på.

På sine eldre dager, ble han tatt hånd om av kommunens tilsynslege, Hans M.Waaler - og han fikk sine siste leveår på aldersheimen på Skatval. Fra hans tid på aldersheimen, forteller Jorunn Nordsve at han kunne sitte og tegne portretter av andre beboere og fra bilder han så i avisene.

Hvor er det blitt av disse? Likeledes var han veldig opptatt av de blomster og planter han fikk. De stelte han omsorgsfullt med, og var veldig nøye på at de ikke ble gitt kaldt vann slik at de "fikk sjokk". Og her på aldersheimen døde Ole R.Traasdahl den 11.august 1987. Han hadde ikke tilhørt de øvre klasser i vårt samfunn, men han var ikke mindre av den grunnen. Han fikk aldri noe minnesmerke over seg, eller noen medaljer for samfunnsnyttig tjeneste. Han var en bauta i seg selv. Ole R.Traasdahl tjente kanskje ikke samfunnet slik det var forventet. Han hadde sitt eget lille samfunn der oppe på Gevingåsen. Han krevde ikke stort. Hans ensomhet var hans følgesvenn. Slik ville han ha det, - slik fikk han det. For de som vokser opp i vår overflod i dag, vil Oles liv kun være et sagn.

